

Overweging bij Goede Vrijdag – Over compassie

Jorwert, 2 april 2021

Lezing: gedeelten uit Matteüs 26 en 27

*God van ons leven, open ons hart
en maak het zo wijd als de wereld
waarover wij roepen als over onszelf*

Heer ontferm U

We hebben geluisterd naar wat er verteld wordt
over de laatste dagen van Jezus' leven,
de gebeurtenissen die uitlopen op zijn kruisiging en zijn dood.
Als je het allemaal goed tot je laat doordringen,
is het onverdraaglijk.
De haat, de angst, het verraad, het onrecht, de trouw, de machteloosheid, de pijn, de
verlatenheid...
Onverdraaglijk, en toch luisteren we ernaar.
Waarom eigenlijk? Wat maakt dat het goed is om dat te doen?

Het heeft te maken met compassie, daar wil ik een paar dingen over zeggen.
Compassie (mededogen) is gebrokenheid en lijden herkennen in de ander maar ook in jezelf.
En het is: je door die gebrokenheid laten raken, de pijn ervan voelen, je ermee identificeren.

'Compassie' klinkt misschien warm en lief, maar het is beslist niet 'lievig'. Het betekent dat je
bereid bent je te laten bezeren, dat je bereid bent om het uit te houden bij pijn, dat je die wilt
helpen dragen.

Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan.

'Meitsje ûs hert sa wiid as de wrâld' werd er net gezongen – 'maak ons hart zo wijd als de wereld.'

We kennen allemaal wel momenten dat ons hart wijd is en zich opent voor de gebrokenheid die
we ontmoeten. Maar ook het omgekeerde kennen we goed: dat er een hek om ons hart staat of
dat het samenkrimpt of zich afkeert. We kunnen de pijn niet verdragen. We hebben genoeg aan
onzelf. Of al dat leed in de wereld boezemt ons angst in.

Een liefdevol mens worden, iemand met compassie, iemand met een wijd hart, dat is misschien
wel het mooiste waar we in ons leven naar toe kunnen groeien.

Jezus was zo iemand. Ontmoette je hem, dan zag hij je echt, zoals je was, ook de gebrokenheid en
pijn van binnen. Hij luisterde. Hij liet zich raken. In de evangeliëverhalen horen we hoe heilzaam

dat voor mensen was. En als iemand zichzelf voor de gek hield of als er sprake was van onrecht, dan kon Jezus uit compassie harde noten kraken.

‘Maak ons hart zo wijd als de wereld...’

Eigenlijk is dat een gebed om een mens te mogen worden zoals Jezus, die ons leert zien met Gods ogen, ons leert luisteren in de diepte van ons hart.

Met een hart dat verlangt wijd te worden, een hart dat bereid is zich te laten bezeren – zo luisteren we op Goede Vrijdag naar dat onverdraaglijke verhaal over Jezus die uit de weg geruimd werd louter omdat hij trouw bleef aan wie hij was, aan de liefde van God die hij belichaamde. En naast dat verhaal over Jezus leggen we de verhalen van vandaag.

Compassie is geen ‘oplossing’. Dat willen we het liefst: lijden oplossen, lijden weg hebben. omdat het zeer doet. Maar zo werkt het niet. Compassie is het uithouden bij de pijn, de pijn dragen, omvatten. Erbij blijven. Durven blijven zitten in het niet weten hoe het verder moet. Vanaf die plek in de diepte kan iets nieuws ontstaan.

Soms kan compassie onrecht aan het licht brengen. Heb je daar eenmaal je hart aan verbonden, dan kun je niet anders dan in verzet komen.

Soms ontdek je door de pijn binnen te laten komen hoezeer je zelf medeschuldig bent aan het lijden en de gebrokenheid, hoezeer je die onderhoudt. Dan komt het aan op eerlijkheid en moed en vaak een heleboel compassie voor jezelf, om te doen wat nodig is.

En dan kan het zijn dat we bij lijden echt machteloos zijn. Dat we niets anders kunnen dan daar blijven zitten, trouw, nederig. Dat we niet anders kunnen dan blijven hopen dat er in deze diepte toch iets nieuws mag ontkiemen.

~

Straks gaan we hier scherven van gebrokenheid neerleggen bij het kruis, lichtjes van eerbied aansteken voor lijden in onze tijd. Ieder thuis is uitgenodigd om daar eigen scherven en lichtjes aan toe te voegen, in gedachten of misschien met een eigen gebaar. Zo staan we samen stil bij de situaties van gebrokenheid en lijden die we op het hart hebben.

Van al die vele situaties wil ik er één noemen: de onverdraaglijke omstandigheden van de meer dan 4000 alleenreizende vluchtelingen-kinderen die vast zitten in Kamp Moria in Griekenland. We weten er wel van, uit het nieuws. En toch, zijn we echt doordrongen van het leed van deze kinderen? Durven we het aan ons met hen te verbinden? Vandaag zijn bij Morra in een weiland 4222 poppen neergezet. Voor elk kind een pop. De organisatoren van kamp Morra roepen op tot

compassie. Stel dat Kamp Moria bij ons in Friesland was? Stel dat deze puberjongen ons eigen kind, ons kleinkind was?

*God van ons leven, open ons hart
en maak het zo wijd als de wereld
waarover wij roepen als over onszelf*

Heer ontferm U

ds. Saskia Leene